

SÜMEG ÉS VIDÉKE

Megjelenik minden vasárnap.

<p>Szerkesztőség és kiadóhivatal: Sütemeg, Horvát Gábor könyvkereskedésében.</p>	<p>Előfizetési árak: Egész évre 8 K, félévre 4 K, negyedévre 2 K. — Egyes szám ára 20 fillér.</p>	<p>Hirdetések egység szerint. A nyílt tér sora 1 korona.</p>
---	--	---

A gyalogjárók rendezése.

Ma már alig van számbavehető provinciális város, amelyben villamos világítás, aszfalt burkolatos gyalogjáró, sőt ahol szükséges, vízvezeték ne lenne. Ezek már célszerűségi, kényelmi köztisztasági és közegészségügyi szempontból úgyszólván elengedhetetlen kellékei olyan városnak, amely lakói érdekeit szem előtt tartja.

Nekünk sümegieknek, akiknek mind-ezekre olyan égető szükségünk van, sajnosan kell nélkülöznünk és nézünk, hogy a hozzánk közelebb eső városok, mint Keszthely, Celldömölk, Csáktornya, Zalaegerszeg, Tapolca stb. mennyire megelőztek e tekintetben is bennünket. Gyakran kisebb városokban is mind megszokott dolgok ezek, addig mi még mindig csak a tervezetés és a nálunk nem szokatlan akadékoskodások tömkelegében vergődünk. Előbbi városbíránk, boldogult Pozsonyi József, akiben minden szép, jó és hasznos dolog iránti érzék megvolt, több évvel ezelőtt már megkezdte gyalogjáróink rendezését s néhány uccát annyira-menyire rendbe is hozott. Később azután e tekintet-

ben nemcsak hogy semmi sem történt, hanem az általa készítették is a nemtörődomség és a gondatlanság miatt tönkre mennek s lassanként ott leszünk, ahol voltunk. Gyalogjáróinkat kiki tetszése szerint gondozza, egypáran aszfaltoztatják, egypáran cementeztetik, mások murváztatják házuk elejét, de a háztulajdonosok legnagyobb része egyáltalában nem törődik a háza előtti gyalogjáró jó karban tartásával. Ennek eredménye azután az a sok alig járható ucca és ezeken a viruló libalegelők. Ez állapotok további folyománya azután, hogy a házak jó részéből az összegyűlt szennyvíz az uccára kerül s fertőzi és egészségtelenné teszi a levegőt.

Most, midőn Tapolcán és Zalaeger szegen az uccák jó részét aszfalt burkolattal látják el, a Magyar aszfalt részvénytársaság Sütemeg városához is adott be egy igen előnyös ajánlatot. Ebben 8-10-15, sőt 20 éves törlesztésre hajlandó a város főbb uccáinak gyalogjáróit aszfaltozni. Ez a városnak mint városnak úgyszólván egy fillérjébe sem, a háztulajdonosoknak pedig oly csekély anyagi áldozatába kerül, hogy a részvénytársaság által tett ajánlat szerint az aszfalt burkola-

tos gyalogjáró költségei alig valamivel rugnak többre, mint a gyalogjárók legprimitívbb kezelése.

Az aszfalt gyalogjárók költségének fedezését a következőképpen lehet a legegyszerűbben eszközölni.

A közmunka úgyszólván már évtizedek óta kilenczided részben a nyíradi és a sarvali útra fordított, ennek az lett azután az eredménye, hogy uccáink legnagyobb része siralmasan elhanyagolt állapotba jutott. Ezentul a közmunkából befolyó összeg fele részben az aszfalt gyalogjárók költségeinek évi törlesztésére, másik fele pedig részben az említett közutak gondozására, részben pedig amaz uccák rendben tartására fordították, melyek aszfalt gyalogjárót nem kaphatnak, a hiányzó összeget pedig a háztulajdonosok fedezték. Így még a nagyobb vagy több házzal bíró háztulajdonosoknak is igen csekély összegbe kerül az évi törlesztés.

Azt, hogy rendes gyalogjárók létesítésével városunk akár külső értékében, akár pedig köztisztasági és így közegészségügyi szempontból mit nyerendene, azt hiszem, felesleges dolog lenne bizonyítgatnom.

Meglehet azonban, hogy ez is,

Ördög az eklézsián.

Vereska Mihálynak, a felsővidéki öreg tiszteletesnek családja kivonult a vonat elé. A Vereska lányok, Tini, Biri és Johanka a legújabb ruhájukat vették fel; a Vereska fiúk, Timót, a legátus, Péter a gazdász és János a kölyök szintén ünneplőben ágáltak. Az öregek, Vereska Mihály és a felesége a régi zöldesfényű ruhájukban várták a vonatot. Ez a ruha harminc év óta hirdette a tisztes házaspár ünneppapjait.

A pesti vonat késett. Valahol útközben a hegyet vájták taliján munkások s egy hatalmas szikladarab éppen a sinekre esett. Amíg a sziklát az utestről eltávolították, a vonatnak várnia kellett. Gribócba tehát egy órával később érkezett a vendég.

Ez az óra hosszú volt. Az öreg tiszteletes türelmetlenül rázogatta a nagy sötétkék vászonernyőjét, a lányokat szorította a mider, a legátus, már a századik latin citátumnál tartott, melyet a legközelebbi húsvéti le-gáción szándékozott elmondani. Csak a gazdász volt nyugodt, az a nagyfejű jámbor fiú, aki a kölyök fölét ráncigálta meg egyszerű kétszer az idősebb fivér tekintélyével. János, a legkisebb fiú ugyanis egyre a sinek közt szaladgált az öreg tiszteletesné nagy rémületére, aki váltig kérlette:

— Jánoskám, egyetlen Jánoskám, fuss ide. Nem látod, hogy jön a vonat?

— Hol? Én nem látom! — diadalmaskodott Jánoska és szemtelenül meresztgett szemét a vasúti sinek irányába.

II.

Marianne! Marianne! Itt vagyunk! Szervusz! Jaj de szép vagy! Marianne!

A Vereska család majd eldöntötte lábáról a pesti vonatot, amelynek második osztályú kocsi-jából egy kacagó, nagykalapos asszony szállott ki. Mintha selyem csipkefelhőből ereszkedett volna alá a szép asszony, aki után a kalauz nagy sárga táskákat és egész üteg kalapskatulyát szállított le a vonatról.

— Marianne, hosszú volt az út? Mindjárt bent vagyunk a faluban. Csak egy kis séta. Gyerekek, vigyétek a pakkokat.

A Vereska fiúk felkapták a pesti vendég csomagjait és a menet megindult a faluba. Elül Marianne, a szép asszony, a tiszteletes úr néhai öccsének leánya, aki egy pesti miniszteri hivatalkónak volt a felesége, de a sors özvegyi sorba juttatta. Jobbról a tiszteletes asszony, balról a tiszteletes úr. Timót, a legátus egy sárga táskát és két kalapskatulyát, Péter, a gazdász, egy sárga táskát és négy kalapskatulyát cipelt utánuk, míg János, a kölyök, az elejtegetett kalapskatulyákat szedegette föl az úton nagy diadalkiáltásokkal.

Az egész Gribóc kiállt a kapuba, mikor a tiszteletes urék pesti vendége a falun végigvonult.

— Ah, milyen szép, sugtak össze irigykedve az asszonyok. Nézzétek a kalapját, igazi strucctoll van rajta. És a ruhája!

A férfiak csak csendesen ühlingettek, elmondani sem jó, miket gondoltak magukban. De az asszonyok kitalálták a gondolatukat, mert az nap este egyetlenegy gribóci házban sem költötték el békességben a vacsorát.

III.

Vasárnap délelőtt a templomban a legelső padban ott ült a szép Marianne asszony. A tiszteletes asszony áhitatosan forgatta mellette a nagykapos imakönyvet, míg a kórusban a kántor szórakozottan énekelte a XXXVI-ik zsoltárt. A kántor Timót, a legátus volt, mert a kis parókiának nem volt külön kántora s mikor a legátus a kollégiumban tanult, akkor Knyihár, a csizmadia énekelte a zsoltárokat.

Az egész templom Marianne asszonyt nézte. A jegyzők kisasszonya a héten beutazott Lőcsére és szintén strucctollas kalapot vett magának. Hogy nevettek hátul a rektor-lányok. Marianne asszony új kalapban jelent meg a templomban. A kalapon két kis gerle turbékolt egy fészekben. A jegyzők kisasszonya csunyan le volt főzve.

Az egész templomon valami különös látás ömlött el. Ahol más vasárnap csendes áhitatban merültek el a jámbor hívő lelkek, most izgatottan fészkelődtek az emberek. Akik még nem látták a pesti vendéget, előre nyújtogatták a nyakukat. Fent a kórusban el-elakadt a Timót legátus hangja, meg volt babonázva az egész tisztes gyülekezet.

Vereska tiszteletes úr gyorsan befejezte az e vasárnapi prédikációt és templom után elgondolkozva, szomorúan ment hazafelé.

IV.

A Vereska lányok összebujtak a tiszteletes asszonnyal s ennek az lett a vége, hogy a tiszteletes asszony fölvette a zöldesfényű feke'e ruháját. Ez az ünnepi alkalom azt jelentette, hogy a tiszteletes asszony a tisz-

— mint annyi sok más — csak ter-
vezetés és jámbor óhajítás fog ma-
radni, de akár most, akár pedig később,
ha fejlődni és haladni akarunk s a
legszükségesebb igényekkel is lépést
akarunk tartani és nem akarunk ma-
radtságunkkal tündökölni, a gya-
logjárók kérdését meg kell oldanunk.

En azt hiszem, hogy igen kevés háztulajdonos van Sümegen, aki te-
kintettel (arra a csekély anyagi áldo-
zatra, mely ennek létesítésével éven-
kint reá járul) ez ügynek külső szép-
ségi, célszerűségi és közegészségi
előnyeire, szívesen ne hozná meg azt
a csekély anyagi áldozatot, melyet ez
évenként részéről igényel, annyival is
inkább, mert ennek előnyeit első sor-
ban maga élvezi, de még a közügy-
nek is hasznos és kiváló szolgálatot
tesz.

Hálás köszönet és elismerés illeti
meg azokat, akik be nem várva ennek
általánosítását, a maguk jó izlésétől
vezéreltetve minden egyéb hozzájárul-
ás nélkül saját erejükből készítették
el gyalogjáróikat, evvel mintegy pél-
dát adva arra, hogy így kellene el-
járnunk mindazoknak, akik a közérdeket,
a város fejlődését és előrehaladását
szívükön hordják és viselik.

Szent István király.

Soh' sem volt pogány a magyar!
Természetimádo volt, de bálványo-
kat nem imádott. A napot, holdat,
természeti jelenségeket tisztelte, de
csak a jó *Szellemet* imáda.

Papjai az akkori kor legkiválóbb
férfiai valának. Tudósok, orvosok,
hadvezérek voltak. Arnyas ligetekben
tiszta, hófehér lovat áldoztak a jó
Szellem tisztelétére.

A rossz szellemet az ő magyar Ur-

teletes kisasszonyokkal felült a vonatra. Ve-
lük ment Marianne asszony is. A városi
boltokban a Marianne asszony személyes
felügyelete mellett választották ki aztán a
tiszteletes kisasszonyok új nyári toalettjét.

Az egész Gribóc a Marianne asszony
finom izléséről beszélt az ez után következő
héten. A gribóci fiatal menyecskék pedig
városi varrókisasszonyt hozattak és hatomra
készültek a szebbnél szebb ruhák.

A gribóci úri körök nagy reformon men-
tek tehát keresztül. Az asszonyok megtanul-
tak főnökölni, a szoknyájukat kecses modu-
lattal úgy emelték fel, hogy harisnyájukból
mindenesetre kilássék egy tenyérnyi. A ka-
szinóban a fiatal urak lumpolni kezdtek
Pénteken! — ah milyen szerencsétlen nap!
— megtörtént Gribócon az első pezsgőzés.
Krizsóczy, a fiatal mérnök hozatott egy ko-
sár igazi magyar pezsgőt Lőcséről. A tisz-
teletes úr a következő vasárnapon a világi
hiúságokról tartott prédikációt. A padokban
ezalatt vidám nevetgélések folytak.

Vége felé közeledett a nyár. A szép Mari-
anne asszony el akart utazni Gribócra. Csak
két hete volt hátra, a fiatalság még egy
utolsó majális szándékozott rendezni a tisz-
teletére. Kint a mezőn, a gribóci fűzes-
ben tartották a majálst. Persze új ruhák
kellettek hozzá. A férfiak és apák dühösen
vakargatták a tarkójukat, ez a nyár sok
adósságba keverte őket. Az asszonyok per-
sze azt mondják, hogy a sok adósság a
szárazság miatt van. Mintha bizony Gribó-
con sokat ártott volna a szárazság. Más
sem terem ott meg, csak a krumpli.

dungnak nevezte. Te ördögnek hívod,
édes magyarom!

Az Urdungtól származik minden
rossz, minden fájdalom. Te pedig azt
mondod, édes magyarom, hogy az
Isten az ember kísértésére küldi az
ördögöt. Azért van az embernek esze
— mondja a katolikus vallás — hogy
az ördög incselkedéseit legyűrje.

A magyar nép ősvallása tiszta is,
szép is volt. Nem volt többnejű, vad-
házasságban, bűnben fetrengő a ma-
gyar. Lovagias volt. Nem volt boszú-
álló, vérengző. Alantas gyilkosságokra
nem vetemedett.

Harci Istenét Hadúrnak vagy ma-
gyarok Istenének nevezte. Hősies, bá-
tor volt a csatában. Ezerek holttestén
keresztül is megvédelmezte a nemzeti
zászlót.

De nemeslelkű is volt. Ne a volt
vérszomjas áldozatával szemben. A
védteleneket, gyöngéket soha sem ül-
dözte s a harcban megkegyelmezett
a legyőzötteknek, sőt jogokat enge-
dett számára. Zsarnok, elnyomó soh'
sem volt.

Ilyen volt a magyar!

Szent István, magyar király Gejza
fejedeleme volt a fia. Gejza a hi-
res Árpád-vérből származó fejedelem
volt. Gejzának fia Vajk, aki azonban a
kereszténységben István nevet kapott.

István, mint fejedelem uralkodott
Kr. u. 997 — 1000-ig.

Három esztendei fejedelemségét arra
használta fel, hogy a természetimádo
magyar népet a keresztény vallásra
terítse. Ő maga is jó példával járt
elő. Apostolkodott. Bejárta az egész
országot és terítette a népet a ke-
resztény vallásra.

István fejedelem hittérítő apostol
volt.

A majálison nagy botrány történt. A rek-
torné valahogyan elvesztett a fűzesben, mikor
megtalálták, vele volt Krizsóczy, a mérnök
is. Jaj, hogy sirtak a rektor kisasszonyok.
Majd kifutott a szemük a szegycéntől.

Persze vége volt egyszerre a mulatságnak.
A mamák sietve vitték haza a leányaikat.
Mindenki a botrányról beszélt. Másnap reg-
gelre azonban még furcsább dolog történt.
Eltűnt Timót, a legátus. Hová tűnt? merre?
Talán visszament a kollégiumba? Hiszen
két hét múlva kezdődnek az előadások. No
de talán Marianne asszony nem ment szün-
tén a kollégiumba? Mert ő is eltűnt. Rette-
netes eset. Egész Gribóc csak arról beszélt,
hogy Marianne asszony elszöktette Timót,
a legátust.

Gribócon ezutal korán beköszöntött az
ősz. Olyan szomorú lett egyszerre a világ.
Az asszonyok levetették a szép nyári toa-
lettjeiket, a madárészkes kalapokat, a köny-
nyű sevrő cipőket, csak halkán suttogtak
valakiről egymás közt, aki elment, a pesti
vendégről, a szép asszonyról, aki megszök-
tette Timót, a legátust.

Vereska tiszteletes úr a legközelebbi va-
sárnapon ezzel az evangéliumi kezdettel
kezdte meg prédikációját:

— Fillokszera pusztított az Úr szőleijében,
ördög járt az eklézián, hála neked Uram,
hogy tőle megszabadított . . .

Pakots József.

Midőn nagy munkáját befejezte, a
római pápához követet küldött, be-
jelentvén, hogy a *hős és hatalmas
magyar nép áttért az ősvallásról a
keresztény hitre*

A pápa lelkesedő örömmel vette a
jó hírt s szent koronát küldött István
fejedeleme, sőt apostoli címmel is
felruházta és apostoli jogokat adott
neki.

Erre az 1000 dik esztendőben vi-
lágraszóló pompával Istvánt fejedelmet
magyar királlyá koronázták meg.

Tehát Krisztus úrunk születése után
az 1000-dig esztendőben alakult meg
az alkotmányos magyar királyság.

S középeurópában elfoglalta a nem-
zeti királyság megillető helyét.

István mint király uralkodott 1000
1038 ig. Ő volt a nemzet első királya,
de egyuttal első szentje is. Erre nincs
példa más nemzeteknél. István királyt
halála után fiával Imre kir. herceggel
együtt szentté *avatta az egyház.*

Üdvözlégy boldog emlékü király!

Augusztus 20-án az egész országból
zarándok seregek randultak az ország
szívébe: *Budapestre*, hogy dicsőhimnu-
szokat énekeljenek az első szent ki-
rályról

Ekkor hordozták körül ünnepi pom-
pával Szt. jobb-ját, azt a sok jót cse-
lekvő jobb kezét, hogy kiki megcsó-
kolhassa azt.

A hős Árpád vérből származók irány
emlékét és a független nemzeti ki-
rályság megalapítását ünnepeltük au-
gusztus 20-án.

Hegedüs A. Elek.

Új számológép.

Nagyon sokan foglalkoztak már számoló-
gép szerkesztésével, de az eddig megjelent
elajta szemléltető gépek nem tudtak eléggé
elterjedni, részint nagy áruk, részint csekély
gyakorlati értékük miatt.

Még eddig egyik számológép-feltaláló sem
mondhatta el, hogy az ő gépén mind a négy
alapművelet szemlélteti alapon mutatható be,
játszi könnyűséggel a gyermekeket érdeklő
s azok figyelmét lekötő módon.

Ebben az irányban kutatva jöttem arra a
gondolatra, hogy egy tökéletes szemléltető gé-
pet szerkeszsek, mely nagy gyakorlati érdeké-
nél fogva igen megkönnyíti mind a tanító,
mind a tanuló munkáját a száraz számtani
ismeretek elsajátításánál.

E gépről elismert szaktekintélyek igen szé-
pen nyilatkoznak: a sümegi, szentgróti, pá-
pai csóti tanító-körök; továbbá a veszprémi
középponti általános tanítótestület (Zala, Vesz-
prém, Somogy vármegye r. k. tanítóinak kép-
viselete) kik előt gépeimet bemutatam s egy-
behangzó, kimerítő széphanyszású bírálatot
adtak s akik az igen célszerű, sok gyako-
lati hasznot ígérő s a mellett egyszerű
kezelhetősége (s olcsó beszerzési ára) miatt —
az eddig ismert számoló gépek között
a legtökéletesebb szemléltető eszközt — me-
legen ajánlják minden iskolának beszerzésre.

Hornig Károly báró veszprémi püspök ki-
váló szakértelemmel szemlélte végig a gép
bemutatását, mely után 100 korona jutalom-
ban és a legmesszebb menő elismerésben
részesített.

Addig is a míg a gépek »vezérfonala« a
sajtó alól kikerült ajánlom e rövid ismerte-
tés a mélyen tisztelt kartársak és a tekinté-
tes iskolai hatóságok szíves figyelmébe.

A számológép (a kisebb) 1—20-ig az első
oszt. számára (a nagyobb) 1—100-ig osztat-
lan iskola számára, pontokkal és huszárok-
kal szemlélteti a számokat és műveleteket,

az egyes helyi érdekű számok szemléltetésével együtt mutatja azok képét is.

Az eddig legelterjedtebb „Ében féle” gép felett is nagy előnye, hogy elevenebb, érdekesebb, a gyermekek figyelmét megragadó kétféle képet szemléltet s hogy a tízes körben mind a két eredményt számképekben is mutatja; továbbá, hogy mind a négy alapműveletet szemlélteti, ezenfelül számítás, a törteket és a méter részeit is hű szemlélteti képekben tárja a gyermek elé.

Az összeadandó számcsoportok összegét számképekben is mutatja s ha elveszünk az összegből, a maradékot szintén mutatja számképekben is a gyermekeknek, de ha nem szükséges, a számcsoport számképpel takarja a gép.

Az összeadandó mennyiségeket úgy adjuk össze, mint fejben, a maradékot a gép mindig tízes rendszerben mutatja.

A kivonásnak mind a két módja szerint szemléltethető bármely példa, s a maradék mindig tízes rendszerben látható.

Az osztást apró pléh jelzők segítségével a gyermek maga végzi s a maradék feltűnő helyen látható, eddig teljesen ismeretlen módon, s a mellett nagyon érdekesen mutatja be a szorzást, takarásból előtűnő huszár csapat, mint pontokon érdekesen, gyorsan, s egyszerűen. Pl. $9 \times 8 = 72$ huszár látható stb.

Az ugyanakkor szemléltetett tényezők számképekben is láthatók, a művelet jelével.

Megbecsülhetetlen előnye e gépnek, hogy állandó szemléltetője a törtszámoknak. A szemléltetés így történik: $\frac{1}{2}$, a gép előhoz öt-hatodrészt kört, s fent mutatja a számlálót, lent pedig a nevezőt (számképekben is). Szükség szerint hoz elő a gép vegyes törtet, állított, valódi törtet, s kitűnően lehet azokat át változtatni, még pedig szemlélteti alapon, játszi könnyűséggel.

A gép előlapján 50 dm^2 különböző színű, mozgatható kocka s egy-egy terület megbecsülésére állandó irányító terület, amely a szabályos és szabálytalan területek felmérésére meglepő sikerrel alkalmazható s erre idomok is rajzolhatók a terület méreteihez alkalmazva.

Ez a gép még idáig a legtökéletesebb szemléltető eszköz s nemcsak a számtan, hanem az olvasás tanításnál is sikerrel alkalmazható t. i. betűk illeszthetők bele s bármely szó olvasható. Kényszerítve van a gyermek minden hangot addig hangoztatni, míg jó-nak látja a tanító másikat előhozni, hogy hozzá kapcsolja.

Gépeimet kívánatra bárhol is személyesen bemutatom.

Árak: Huszas körű számológép olvasó készülékkel 20 K, olvasó készülék nélkül 15 K.

Százas körű számológép terület számítás, törtek szemléltetése, olvasó készülék teljes felszereléssel 40 K.

Százas körű számológép törtekkel, olvasó készülék nélkül 35 K.

A huszas körű gép lábak nélkül is rendelhető (esetleg helyszúke miatt) s akkor a falra, táblára akasztható vagy az asztalra állítható. Megrendelések a pénz előleges beküldése vagy utánvét mellett eszközöltnének.

Kiváló tisztelettel: **Boda Béla** tanító, Rágács, (Zala m).

Forgács.

Vidékünkön két rohamosan fejlődő község van: Tapolca és Keszthely. Mindegyik községben az utóbbi pár év alatt egészen új városrészek keletkeznek, csinos, modern lakóházakkal. És ez a fejlődés nem mesterkelt. Mind a kettőnek megvan a természetes alapja.

Tapolca hatalmas barvidék gőcpontja, nagy, eleven kereskedéssel. Eddig is gyors tempóban fejlődött, a balatoni vasút ezt a tempót majd nagyban fokozza. Vasúti állomása már most is oly szűk a forgalom lebonyolítására, hogy pl. egy gyorsvonatnak 64 percig kellett a Perronon kívül vesztegelnie, mert nem volt hely a pályaudvarban.

Keszthely fejlődését két fürdő is — mind a kettő több mint országos hírű — szolgálja. A Balaton meg a Hévíz. Keszthelyre a Balaton kulturájában az elsőség pálmája vár. Egyik fürdő háta mögött sincs egy közel 10.000 lakost számláló község. Ekkora község nemcsak változatos szórakozást nyújthat vendégeinek, hanem lakás és élelmezés dolgában a közönségre jótékony versenyt is tud kifejtetni. Keszthelyen második harmad magaddal kapsz 2 koronáért, 2 K 40 filléért lakást ágyceművel, tisztogatással takarítással. Kifőző helyről 32 koronáért ebédet és vacsorát. A vendéglők sem drágák a mostani viszonyok között. Ott van pl. a Jókai-utcában Talabér István vendéglője. Éppen bele esik a fürdőre járó közönség útjába. Ételkártya kevéssel még olcsóbb, mint pl. a mi szállónkban. De emellett kitűnő ételek, változatos memű, zamatos borok. Vendéggel tele. Délben is, este is.

Keszthelyt maga a fürdőevad nagy-nagy sokadalma is viszi előre napról napra. Ezenkívül ott van katonasága, gazdasági akadémiaja, főgimnáziuma és nagy vidéke.

Hát minket, Sümeget mi visz előre? Még szerencse, hogy az a három nagy ipari vállalatunk van. Különböző fele népünk Amerikában szynlődné. Egyebünk aztán nem igen van, ami forgalmat, pénzt, vért hozna a városba.

De mégis van.

Köszvények vannak földünk alatt.

Hej, ha Sümeg közép-várossá lenne. Gondolni sem merünk: micsoda szárnyakat adna ez ennek a városnak! De mikor lesz ez?

Addig irigységgel szemléltetjük a két szomszéd folytonos fejlődését. De mindazonáltal szívvel örülünk is neki, mint két derék község sziumagyar népe gyarapodásának.

Bárd.

H I R E K

— **Augusztus 18.** A múlt szerdán volt a király születésnapja. A középületeken nemzeti zászlók lobogtak. Reggel 8 órakor **Sümegi Gyula**, a veszprémi kegyesrendi főgimnázium tanára haladó istentiszteletet tartott öfelségeéri a plébánia templomában. Mise alatt **Pap József** kántor gyönyörű egyházi éneket adott elő. A misén a helybeli hatóságok képviselői is résztvettek.

— **Augusztus 20.** A múlt pénteken volt a magyarok nemzeti ünnepe: első szent királyunknak, Istvánnak napja. Az épületeken kitűzött nemzeti zászlók jelentették, hogy ez a nap immár egyetemes nemzeti ünnepe lesz a magyaroknak, vallásfelekezeti különbség nélkül. Reggel 9 órakor a plébánia templomában **Varga István** Jenő keszthelyi csorna-prémontrai főgimnáziumi tanár mondotta a szent misét. Utána **Horváth Mihály** káplán tartott szép predikációt, Szent Istvánt, mint a vallásosság példaképét állítva a hívő közönség elé.

— **Eljegyzés.** Horváth Géza Budapestről eljegyezte Tapolcán Feleki Alajos nyugalmazott polgári iskolai tanár, lapunk dolgozó társának leányát, Margitkát.

— **A gazdasági egyesület közgyűlése.** A Zalavármegyei gazdasági egyesület, úgy is, mint a vármegyei mező gazdasági bizottsága augusztus 15-én Keszthelyen **Hertelendy Ferenc** elnök vezetésével közgyűlést tartott. A gyűlés tudomásul vette, hogy a földművelésügyi miniszter 2550 koronát ad állatdíjazásokra ehhez a gazdakörök egyenként 150-150 koronával járulnak. Állatkiállítás Szentgróton, Nagykanizsán, Zalalövőn, Pacán és Letenyén lesz szeptember 4-től 17-ig terjedő határidőben. Ugyancsak a földművelésügyi miniszter 2000 koronát ad a Csáktornyán tartandó lókiállításra. Kiss Boldizsár novai kigazdát ajánlja az egyesület, hogy gazdaságát a földművelésügyi miniszter mintagazdaságnak rendezze be. Az egyesületnek Zalaezerszegen levő kertjét a városnak illő áron eladja. Az egyesület hivatalos lapja a **Zalamegye**, a vele kötött szerződés

december 31-én lejár. Egy évre meghosszabbították. Szentantalfa 4-ik vásárt is kér a kormánytól. Sem a soproni kereskedelmi és iparkamara, sem a gazd. egyesület nem véleményezi. A novai kör kigazdák számára tanulmányi kirándulást rendez, erre a földművelésügyi miniszter oly föltétellel ad 400 korona segédelmet, ha ugyanannyit ad a gazdasági egyesület is. A közgyűlés megszavazta a segédelmet, de kikötötte, hogy legalább 40-50 kigazda vegyen részt a kirándulásban. A Muravidék szervezendő háziipari szövetkezetet támogatja az egyesület. **Koller István** több indítványt tett. 1) A vármegye alkoss-on olyan szabályrendeletet, amely kimondja, hogy egy-egy mére hány földöztesítés eshetik. 2) Irjon föl a vármegye mezőgazdasági bizottsága a kormányhoz, hogy a cigányoknak immár minden képzéletet meghaladó garázdálkodásainak vége vettessék. 3) Keresse meg a gazdasági egyesület Darányi földművelésügyi minisztert, hogy az ojtóanyagok gyártására állami gyárat állíttasson, a mostani két gyárat pedig szigorúbb ellenőrzés alá vesse. A gyűlés az indítványokat elfogadta.

— **Kórházi orvos.** A vármegye alispánja a sümegi nyilvános jelleggel fölruházott kórház másod orvosává **Biró József** drt nevezte ki.

— **Községi gyűlés.** Sümeg képviselő-testülete ma vasárnap délelőtt 10 órakor a község háza tanácstermében közgyűlést tart. Tárgyak: 1) Az 1908-iki számadás bemutatása. 2) A téglagyár bérbeadása. 3) Havi szűkítésvizsgáló választása. 4) Morandini Tamás kérelme tervrajzának költsége iránt. 5) A vágóhid szabályrendeletének bemutatása. 6) Orbán Lajosné nyugdíj illetményéről szóló ítélet bemutatása. 7) Talabér Károly kérelme földbérletének meghosszabbítása iránt. 8) A szépítő bizottság előterjesztése a gyalogjárók ügyében. 9) Illetőségi ügyek tárgyalása. 10) Indítványok. Sok is a jóból egy gyűlésre.

— **Zalavármegyei tűzoltó testületeihez.** A magyar országos tűzoltó szövetség elnöksége folyó évi szeptember 18-án Zalaezerszegen fogja megtartani elnökségi ülését. Célja a kiszálsáknak, hogy a zalavármegyei tűzrendészeti állapotokat fejlessze és a kontaktus a vármegye hatósága és szövetsége között létesítse és megszilárdítsa. A midőn erről mind az önkéntes, mind a kötelezett, nemkülömben a hivatásos zalavármegyei tűzoltó testületeket értesítem, egyben tisztelettel felkérem, hogy a cél érdekében mindegyik egyes testület a jelzett napon magát kiküldöttek által képviseltesse, esetleg egyes testületek több taggal kivonulva egyenruhában jelenjen meg. Nagykanizsán, 1909 augusztus 18-án. Bajtársi üdvözléssel **Kuortzer György**, a zalavármegyei tűzoltó szöv. elnöke.

— **Vadászat.** A sümegi vadásztársaság tegnap rendezte az első hajtvadászatot nagy vadra. A vadászaton **Oltay Quidó** löit egy szarvast. A nyulaknak a sümegi határban most még szabad a vásár októberig. Könnyen szemébe nézhetnek a gyilkos puskaövek. Mert vadkimézés miatt a társaság október 1-ig nem enged meg a nyulak lövését.

— **A József Kir. Herceg Szanatórium Egyesület szives tudomására hozza igen tiszelt bizottságainak és tagjainak, hogy központi irodáját régi helyiségéből (Budapest IX. Lónyay ucca 47. szám) alól folyó év szeptember 1-én Budapest, VII. Akácfa ucca 30 szám alá helyezte át.**

— **Szabómesterek kiképzése** céljából a m. kir. technológiai iparmúzeum igazgatósága 6 heti tanfolyamot rendezett ugyan-csak ezen intézetnél. E tanfolyamon Tapolcáról részt vett **Koncz József** szabómester, ki szorgalmas s szakképzettsége folytán e tanfolyamot jeles eredménnyel végezte.

— **Életmentő diákok.** A túskevári fürdőben könnyen végzetessé válható baléset történt. **Zimmert József** dr. plébános 11 óra tájban két káplánjával, **Jankovich Tihamér** dr. és **Sági József** hitoktatóval fürödni ment a túskevári uszodába. Fürdés közben **Sági**

József belement a mély vízbe, ahol — mert nem tud uszni — hamarosan elmerült. Zimmert József dr. nem vette észre a dolgot, ellenben a parton álló két diák: Horváth Kálmán és Hollósy Kornél meglátták a közeledő veszedelmet, beugrottak a vízbe és kimentették a már-már elalélt hitoktatót. Percekig tartott, míg Sági József teljesen magához tért és megköszönte az életmentő diákok bátor tetteit.

— **Piaci árak.** Sümegen augusztus 15-én a gabona a következő áron kelt: buza 26 40—26 60, rozs 17—17 20, árpa 14—15, zab 14—15, burgonya 3—4 K métermázsánként.

— **Törvényjavaslat.** Kóbor cigányaink határtalan vakmerő garázdálkodásai arra indították Vörös György tapolcai járási számvevőt, hogy gyakorlati tudománya és törvényismeretének teljes fölhasználásával kóbor cigányaink megfélemlését célzó tömör és értékes törvényjavaslatot dolgozzon ki. Elfogadásra a belügyminiszterhez és a belügyminiszternek való ajánlás végett — a héten Zalavármegye törvényhatósága elé terjesztette.

— **Drágább lesz a szivar és a cigaretta.** Ertesülésünk szerint egyes dohánygyártmányok árát fel fogják emelni. Az ár emelés tervét most dolgozzák ki a pénzügyminisztériumban s nemsokára nyilvánosságra is kerül. A dohánygyártmányok áremelésével egyidőben a kincstár a várható bevételi többletet a dohányjövendék terén hasznos befektetésekre akarja fordítani. Tervezik újabb, a közönség izlésének megfelelőbb gyártmányok bevezetését, valamint több célszertű reformot a dohánygyártmányok raktározása terén.

— **Lépfene.** A Csabrendekhez tartozó Nagytárkány és Getyemajorban a lépfene szörvényszerűen föllépett.

— **Tűzrendőri vizsgálat.** A helybeli önkéntes tűzoltóság az előjáráság közreműködésével tegnap délután tűzrendőri vizsgálatot tartott. Üdvös dolog volna, ha a vizsgálatot a nedves időjárás beköszöntéséig több zör megismételnék.

— **Vasúti forgalom Tapolcán.** Mióta a balatoni vasút megnyílt, azóta óriási nagy a tapolcai vasúti állomáson a személyforgalom, úgy hogy a jegykiadást egy ember nem tudja elvégezni. Azért a szombathelyi üzletvezetőség elhatározta, hogy Tapolcán két jegypénztárt fog felállítani, ez bizonyára szükséges is, mert a balatoni vasút 20 nap alatt nem kevesebb mint 50 ezer jegyet adott ki.

— **Vásáráthelyezés.** A kereskedelmi miniszter megengedte, hogy Túrje községben minden év február 24, április 24, július 24 és szeptember 29-ére eső országos vásárok, amennyiben e határnapok valamelyike vásárnapra vagy ünnepnapra esnek, ezentul állandóan a határnapokat közvetlenül követő hétköznapi napokon tartassanak meg.

— **A tapolcai borhamisítás.** Évekkel ezelőtt vidékünk közönségét élénke foglalkoztatta, hogy Tapolcán a Lassner-féle borkereskedésben nagy borhamisítás folyik. A vizsgálat megindult. Vezetésére Székely Emil alsólendvai főszolgabíró delegálták. A vád igaznak bizonyult s a főszolgabíró Lessner Samut és fiát, Lessner Lajost 10 10 napi elzárásra és 30—30 napi elzárásra átváltoztatható 600—600 K pénzbüntetésre ítélte. A vármegye alispánja enyhének találta az ítéletet megváltoztatta és 40—40 napi elzárásra és 800—800 K pénzbüntetésre, amely behajthatatlanság esetén 40—40 elzárásra változhat, ítélte. A belügyminiszter föloldotta az ítéletet s Lessner Samut öreg kora miatt 200 K pénzbüntetésre, Lessner Lajost pedig 10 napi elzárásra ítélte. Utóbbi most kint tartózkodik Ausztriában.

— **Pályázat ösztöndíjra.** A vármegye hivatalos lapja a milléniumi 400 koronás ösztöndíjra pályázatot hirdet. Szegény sorsú, jó magaseletű s szorgalmas ifjú nyerheti el, aki a zalaegerszegi főgimnáziumba jár. Kérvényeket a vármegye törvényhatósági bizottságához nov. 15 ig kell benyújtani.

— **Tífusz.** Sümegen két tífuszos eset fordult elő. A kezelőorvos a fertőzött kút vizének tulajdonítja a betegséget. Intő jel, hogy most, az arra alkalmas időben a kutakat kitisztogassák és hogy lakosságunk szívvel-leléssel odaacsatlakozzék a vízvezeték ügyéhez.

— **Megszűnt sertésvész.** Sümegen a sertésvész megszűnt. A hatóság a zárlatot föloldotta s így a holnapi sertésvásárt már megtartják.

Ohidon szintén megszűnt a sertésvész. A község a zár alól föl szabadult.

— **Tűz.** A takarulást szinte nyomon követik a tüzesetek. Hogy annál nagyobb legyen a kár, mert a vész a hazahordott gabonaféleségben, takarmányművekben még több megsemmisíteni valót talál. Augusztus 18 án délelőtt a szomszéd Sümegesehín hamvasztott el a tűz három házat a melléképi kivellet együtt. A veszedelem színhelyére kivonultak a sümegi tűzoltók is.

— **A figyelmes tolvaj.** Kovács József, — Varga Nándor és Hamulesz Dezső kocsifényező segédek voltak Nagykanizsán Bazzó József telekyúti kocsigyártónál. Azaz, hogy csak Hamulesz Dezső volt az, mert, mint az alábbiakból kitűnik, — ő eléggé alapos okok miatt onnét megszökött. Tegnapelőtt este a segédek rendszeres időben lelelkütek közös szobájukban, de míg Kovács és Varga az igazak álmát aludta addig társuk, — Hamulesz kifosztotta őket. Kovácsnak a fekete ruháját, 56 korona pénzt, — óráját és láncát, és az összes katonai irományait, Vargának pedig egy pár cipőjét csomagolta össze a rossz barát. Mielőtt azonban elszökött volna a lopott holmikkal, levelet hagyott hátra, melyben azt írja kollegáinak, hogy ne féljenek, két nap alatt mindent vissza fog nekik küldeni. A két kifosztott jóbarát nem fél ugyan semmitől, de mégis jelentést tettek a tolvaj ellen a rendőrségben, amely azt országosan közzétette.

— **Ne köpködjünk.** Magyarországon évenként 75 ezer ember hal meg tüdővészben. A tüdővész úgy terjed, hogy a tüdővész ember köpetében millió és millió bacillus lévén, ha valaki, aki tüdővészben szenved, az uccán vagy a szobában, műhelyben a földre köpköd, a köpet ott megszárad, a bacillusok felkavartatnak a levegőbe és az egészséges emberek belélegzik azokat. A bacillusok a tüdőben elszaporodnak és az illető ugyancsak tüdővészbe esik. Nem lehet elég gyakran hangoztatni: ne köpködjünk a földre.

— **Hogyan alszanak a különböző nemzetek.** Az európai és amerikai ember általában csak akkor alszik jól, ha van jó fejköszvény; ezzel szemben a japán ember négyzetle es fadarabot tol a feje alá és ezen éppen olyan jól alszik, mint ellenlábasai a tollasvankoson. Kinában az ágy a lakás legdrágább butoradarabja. Többnyire gyönyörűen van faragva, esetleg nemes fémekkel kiverve. De ebben a remekműű ágyban a kínai ember csak egyszerű gyékényen fekszik, mert csak így tud jól aludni. Az éjszakai népek almatlanul hanykolodnak éjszakákon át, ha ágyukban nincs elég helyük arra, hogy jól kinyújtózkodhassanak; a tropikus vidékek lakói ellenben megelégszenek a függőágygal, amelyben majmok módjára összekuporodnak. Az orosz paraszt a kemencéjén alszik, amikor pedig reggel felégetve fölbred, hideg vízben megfürdik, hogy az egyensúlyt ismét helyreállítsa. Az eszkimó rénszarvasbőrrel való hálózába bújjik, hasonlóképpen az indus is, csak hogy ez utóbbinál a zsák könnyű szövetből készül és csak védelmül szolgál a moszkító ellen. Az amerikaiak a tollat már csak a fejköszvényben türik meg, ágybetétül matracot használnak, a régi módi dunnát pedig teljesen kiszorította a gyapjútakaró, ami egészség tekintetében igen okos haladásnak tekinthető.

Dénes Sándor bognár Sümegen kiadja a kovácsműhelyt lakással együtt, esetleg örökbe is eladja. Rendeki ucca 55. szám.

Felelős szerkesztő: **Éles Károly.**
Laptulajdonos és kiadó: **Horvát Gábor.**

Szükségeiteket a következő kereskedőknel és iparosoknál szerezzük be:

BAZSÓ SANDOR és FIA kovács és kocsigyártók. Árpád-u.

BORSOS JENŐ úri és női cipész. Kész úri és női cipők. Kossuth-ucca.

BEREFZKY GYULA fűszer-, liszt- és üvegáru-kereskedése.

BÖHM PÁL kézmű-, divatáru kereskedése és vászon gyári raktára. Kossuth Lajos u.
CSIZMAZIA ISTVÁN vas- és fűszerkereskedése. Gazdasági magvak. Gazdasági gépek Kisfaludy-Szállóval szemben.

DARNAY KÁLMÁN vas- és fűszerkereskedő. Gazdasági gépek raktára. Régiségtár.

FISCHER MÓR ecetsész-, konyak- és likörgyáros, pálinkagyároskereskedő. Mosó u.

HORVÁTH LAJOS borbély és fodrász. Kossuth Lajos-ucca.

ld. **HORVÁTH JÓZSEF** úri és női cipész, Kossuth Lajos ucca. (Balasits-féle ház)

HULLAY LAJOS építőmester. Árpád-ucca 454 sz.

JANKÓ ÁRPÁD úri és női cipők. Márkus-féle Áruház mellett.

IOÓS ANTAL borbély és fodrász. Kossuth Lajos-ucca. Epstein ház.

KELL JENŐ bérkocsitulajdonos és vendéglős. Mihályfai ucca 82. sz.

KESZLER PÁL kocsigyártó és szobafestő. Mihályfai ucca.

KOVÁCS LAJOS férfi és női cipész üzlete. Gyógyszertár mellett.

KLAFFL LAJOS épület- és butorasztalos. Termelői vállalkozó. Nagy koporsó-raktár.

KLEIN MÓR pék üzlete. Hazai sörök raktára.

KOHN TESTVÉREK vaskereskedése, gépraktár. Kossuth Lajos ucca.

KOVÁCS VILMOS vegyeskereskedő és kocsimáros. Mihályfai-ucca.

KORBÉLY FERENC sütő üzlete. Árpád-ucca 287. sz.

KOVÁCS ZSIGMOND borbély és fodrász

LÖWY NÖVÉREK női ruha varróterme. Deák Ferenc ucca.

MAUTHNER SAMU vegyeskereskedő. Keszthelyi-ucca.

MÁRKUS SALAMON FIA áruhaza. Kossuth Lajos-ucca.

MESTERHÁZY SÁNDOR vendéglős a Kisfaludy-szálló tulajdonosa.

MÉSZÁROS SÁNDOR hentes. Kossuth Lajos-ucca.

ORBÁN ISTVÁN kávéháza. Kossuth-ucca

PENTZ MIHÁLY kőfaragómester, nagysírkőraktár. Árpád-ucca.

PAULINYI JÓZSEF lisztkereskedése, gabonacsere. Flórián-tér és Árpád-ucca sarkán.

ROTHSCHILD SÁNDOR épületfa- és deszkakereskedő. Rendeki-ucca.

SCHNITZLER SAROLTA kézimunka üzlete és harisnyakötője. Kossuth-ucca.

SCHRÖDER JÓZSEF vasúti vendéglős.

SKALÁK MIHÁLY vendéglős, Árpád-ucca.

SZIJARTÓ GYÖRGY templom-, szoba- és címfestő. A plébánia templom mellett.

SZELESTEY GEZA beszálló vendéglője az Arany-bárány-hoz.

TASCHEK JÁNOS építőmester és vállalkozó. Váralja utca 35 szám. Major festő-féle ház.

TÓTH GYULA férfi- és gyermekruha raktára, Flórián-tér.

WÜRZBURGER JAKAB vegyes, porcellán- és üvegáru nagykereskedése.

**LEGJOBB MINŐSÉGŰ
HAZAI
GYÁRTMÁNYŰ
OKMÁNY, IRÓ ÉS
FOGALMI PAPIROK**

KAPHATÓK MINDEN JOBB
PÁPIRKERESKEDÉSBEN

3358/1909 P. szám.

Hirdetmény.

A zalaegerszegi kir. törvényszék közhírré teszi, hogy **POLGÁR JÓZSEF** kir. közjegyző irodáját **SÜMEGEN** 1909 évi június hó 30-án megnyitotta.

Zalaegerszegen, 1909 évi július hó 19-én.

Dr. Degré Miklós s. k.

Dr. Ludányi s. k.

Kiadó lakás.

Sümege, az Árpád-uccában október 1-ére egy udvari lakás kiadó. Ugyanott egy szőlő termésel együtt eladó. Bővebbet a kiadóhivatalban.

Nyavalyatörés!

Ki nyavalyatörés, görcs és más ideges állapotban szenved, kéljen iratot, ingyen és bérmentve kapható a **szabd. hatyugyógyosztár** által Majna-Frankfurt.

Hirdetéseket

jutányos áron felvesz
a kiadóhivatal.

Jóforgalmú

hentesüzlet

gyárak közelében, a főuccán, sarokházban teljes berendezéssel kedvező feltételek mellett örök áron eladó.

Értekezni lehet **Schröder**

Józsefnél, Sümege.

Lakások, gazdasági épületek

fedésére szolgáló vízátlatlan

kátrányos fedőlemezt,

kátrányos pépszalagot és

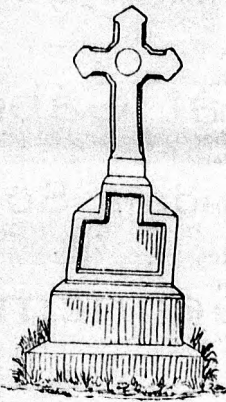
kátrányt állandóan raktáron tart

és a legolcsóbban árusít

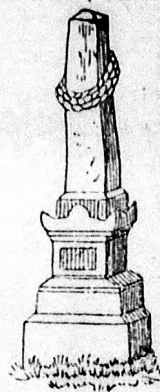
Würzburger Jakob, Sümege

Pentz Mihály

Kőfaragómester Sümege.

Dús választék mindenféle sírköben. Ugymint: márvány, gránit, szienit, labrador és porfirból. Síremlékeket, uti keresztet, szentháromság szobrokat, épület és minden egyéb e szakmába vágó munkákat és javításokat jutányos áron elvállal és izléses kivitelben készít.

Egy jeles képzettségű szaksegédet hozatván,

fogorvosi műtermemben

mindenféle rágásra és beszédre alkalmas kaucsuk lemezű és lemez nélküli műdarabokat, arany koronákat, csapos fogakat, hidmunkákat a megrendelés napján elkészíték.

VIDÉKIEK MEGVÁRHATJÁK.

Hibás állású és tört darabokat 2 óra alatt kijavítok.

Öntött arany. égetett (nem utánzott) porcellán, platina, cement fogtömés.

Érzéstelenített fog- és gyökérhúzás!

Mérsékelt ár, több évi jótállás.

Rendelés d. e. 8-tól d. u. 6-ig.

Dr. Kóródi Simon fogorvos,

Pápa, Jókai Mór-utca, 16-ik szám. I. emelet (Blum-féle ház.)

Mindennemű
nyomtatványokat

jutányos áron és izléses kivitelben készít

Horvát Gábor

könyvnyomdája Sümegen

Mindennemű

könyvkötőmunkák

elfogadtatnak